

# GeoDanmarks vejledninger i at hente data fra Datafordeleren

# Formål

Denne vejledning er beregnet for brugere af GeoDanmarks data i det format og omfang, som de udstilles på Datafordeleren.

Den er tænkt som et supplement til Datafordelerens til tider mere generelle vejledninger, så der her linkes til de officielle vejledning og ind i mellem suppleres med lidt mere information for at lette en GeoDanmark-data-bruger i Datafordelerens funktioner og hvad man særligt skal overvejes som GeoDanmark-data-bruger.

Kommentarer til vejledningen er meget velkomne, så den kan blive rettet for de fejl/mangler/forbedringer, der måtte blive påpeget

Kommentarer kan til enhver tid sendes til Anders Esgaard på [andec@sdfе.dk](mailto:andec@sdfе.dk)

# Indholdsfortegnelse.

---

<b>Formål</b> .....	<b>2</b>
<b>Rettelser</b> .....	<b>4</b>
<b>Opret en Datafordeler-bruger</b> .....	<b>5</b>
Opret en WEB-bruger .....	5
Opret en TJENESTE-bruger .....	6
<b>Tjenester på Datafordeleren</b> .....	<b>7</b>
Opsæt en FTP-Tjeneste .....	8
Opsæt en WMS- eller WMTS-Tjeneste .....	9
Opsæt en WFS-Tjeneste .....	10
Opsæt en Hændelses-Tjeneste .....	11
<b>Hent data fra FTP</b> .....	<b>12</b>
<b>FAQ</b> .....	<b>13</b>

# Rettelser

Der er foretaget følgende rettelser i disse vejledninger.

Dato	Beskrivelse
2020.1004	FTP-download er nu beskrevet i sin første version.
2020.0124	Første udgave.

# Opret en Datafordeler-bruger

Her er en vejledning i, hvordan man opretter en bruger på Datafordeleren.

- Datafordeleren anvender to brugertyper: **WEB-bruger** og en **Tjeneste-bruger**.
- WEB-brugeren oprettes først. Denne kan **ikke hente data**, men bruges til at danne en eller flere tjeneste-brugere, **som kan hente data**.
- Tjeneste-brugere skal dernæst sættes op, til hvilken Datafordeler-tjeneste de skal hente data fra, inde under deres WEB-bruger. Der kan oprettes flere tjenestebrugere under en WEB-bruger.

## Opret en WEB-bruger

- Datafordeleren anvender to brugertyper: **WEB-bruger** og en **Tjeneste-bruger**.
- WEB-brugeren oprettes først. Denne kan **ikke hente data**, men bruges kun til at danne en række tjeneste-brugere, **som kan hente data**.
  - Datafordelerens tjeneste til fildownload kommunikerer med Tjeneste-brugerne via den e-mail adresse, som deres moder-WEB-bruger har.
  - De øvrige Datafordeler-tjenester kommunikerer ikke med Tjeneste-brugeren på e-mail.
  - Der kan kun oprettes 1 WEB-bruger pr. e-mail.
  - Hvis man har skiftet e-mailadresse, kan man ikke ændre den for sin WEB-bruger og man må derfor oprette en HELT NY WEB-bruger med tilhørende Tjeneste-brugere. Dette gælder også, hvis du har stavet forkert til din e-mailadresse.
  - Det er en god ide, at læse "Samtykkeerklæring" og "Brugervilkår" inden man accepterer dem ved at klikke på den lille firkant.
  - Disse erklæringer kan dog også læses i deres fulde ordlyd på datafordelerens vejledning i oprettelse af en WEB-bruger, hvis man ikke lige fik dem læst under oprettelsen af WEB-brugeren.
  - Når du har oprettet din WEB-bruger, får du en e-mail med dit brugernavn, som Datafordeleren har genereret. Du skal aktivere din WEB-bruger via denne mail.

- Når WEB-brugeren er oprettet, skal et antal Tjeneste-brugere dernæst sættes op inde under deres WEB-bruger. Der kan oprettes mange forskellige Tjeneste-brugere under en WEB-bruger.

**Start Datafordelerens WEB-bruger-opretter vejledning her:**

<https://confluence.datafordeler.dk/pages/viewpage.action?pageId=13665185>

**Start Datafordelerens WEB-bruger-opretter her:**

<https://selfservice.datafordeler.dk/>

## Opret en TJENESTE-bruger

- Hver Tjeneste-bruger kan sættes op til at bruge en eller af de mange tjenester, der henter data fra Datafordeleren.
- Du skal være logget ind med din WEB-bruger før end du kan oprette en Tjeneste-bruger.

**Start Datafordelerens Tjeneste-bruger-opretter vejledning her:**

<https://confluence.datafordeler.dk/pages/viewpage.action?pageId=13665234>

**Start Datafordelerens WEB-bruger-login her:**

<https://selfservice.datafordeler.dk/>

# Tjenester på Datafordeleren

- "Tjenester" er en samlet betegnelse for de data, Datafordeleren udstiller på forskellig vis.
- Det er den enkelte registermyndighed der beslutter, hvilke data myndigheden stiller til rådighed via hvilke tjenester.
- Tjenesterne er med andre ord de værktøjer, som giver adgang til data på Datafordeleren.
- Der findes følgende tjenester:
  - Web-services i form af f.eks. WFS, WMS, REST
  - Filudtræk som f.eks. FTP-udtræk af udvalgte data på udvalgte formater over udvalgte områder
  - Hændelser for automatisk server-til-server løbende opdatering af ændringer til et datasæt, der allerede er downloadet i forvejen

# Opsæt en FTP-Tjeneste

Datafordelerens officielle vejledning for udtræk af GeoDanmark-data findes her:

<https://confluence.datafordeler.dk/pages/viewpage.action?pageId=25724273>

Hvis du har oprettet abonnement, kan det ophæves ved at klikke på Tjeneste-brugeren, se i abonnementslisten og klikke på det relevante abonnement.

Der kan nu vælges SLET for dette abonnement.



# Opsæt en WMS- eller WMTS-Tjeneste

En tjeneste kan kun opsættes til en TJENESTE-bruger

Datafordelerens officielle vejledning for WMS- og WMTS-udtræk (med eksempler fra GeoDanmark) findes her:

<https://confluence.datafordeler.dk/pages/viewpage.action?pageId=25724568>

Der findes en side med en oversigt over alle WMS-tjenester her:

<https://datafordeler.dk/dataoversigt/>

WMS-tjenester er billeder, så man kan ikke selv bestemme farverne på de objekter, som man vil vise.

# Opsæt en WFS-Tjeneste

En tjeneste kan kun opsættes til en TJENESTE-bruger

Datafordelerens officielle vejledning for WFS-udtræk (med eksempler fra GeoDanmark) findes her:

<https://confluence.datafordeler.dk/pages/viewpage.action?pageId=25723998>

Der findes en side med en oversigt over alle WES-tjenester her:

<https://datafordeler.dk/dataoversigt/>

# Opsæt en Hændelses-Tjeneste

## DENNE ER ENDNU IKKE UDARBEJDET

Her er linket til Datafordelerens liste over tjenester: [Hop til Listen.](#)

Her kommer lidt hjælp til at opsætte denne tjeneste ud fra Datafordelerens vejledning:

1. Opret en WEB-bruger
2. Opret en TJENESTE-bruger.
3. Hop ind i datafordelerens oversigt over tjenester på : <https://datafordeler.dk/dataoversigt/>, hvor man kan se alle de data, services og tjenester, der udstilles.

# Hent data fra FTP

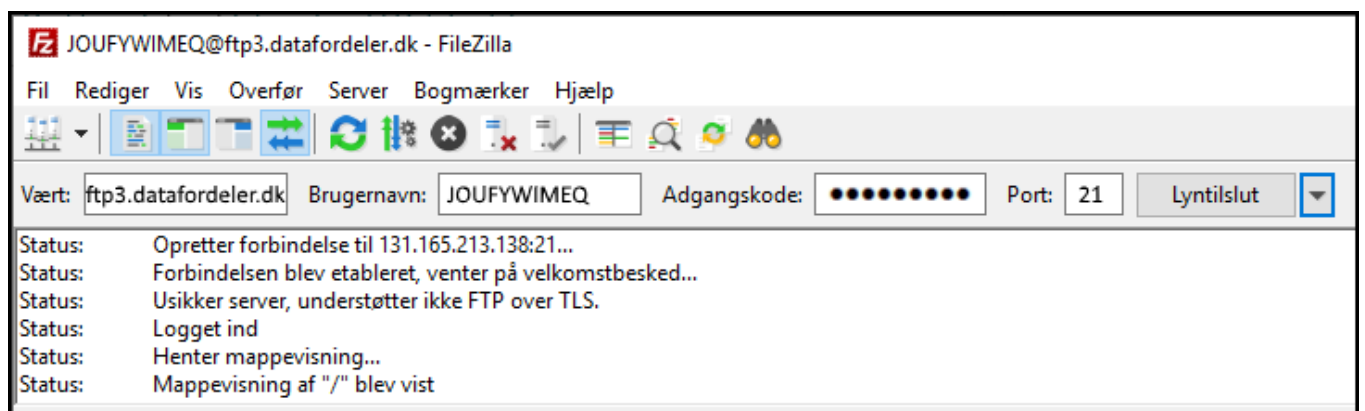
Her er linket til Datafordelerens officielle vejledning i at hente data fra FTP: [Hop til DatafordelerVejledningen.](#)

Når Datafordeleren har produceret dit filudtræk modtager du en email, som oplyser at du kan hente dit filudtræk på Datafordelerens FTP-server.

For at kunne hente filer fra en FTP-server skal du have installeret en FTP-klient (eksempel på gratis løsninger: FileZilla, CoffeCup Free FTP, WinSCP).

Du skal bruge adressen på FTP-serveren, som er angivet i mailen du har modtaget. I din FTP-klient skal du også angive dit tjenestebudbrugsnavn og adgangskode foruden portnummer, som er 21.

Her er et eksempel ud fra klienten FileZilla:



## FAQ

### Hvorfor skal jeg bruge Datafordeleren og ikke Kortforsyningen?

En lang række services, som har ligget i Kortforsyningen, vil hen over 2020 blive flyttet til Datafordeleren. Alle SDFE's udstillede grunddata vil blive flytte til Datafordeleren i løbet af 2020.

Der vil være paralleldrift af grunddata i en 12 måneders periode. Ved udgangen af 2020 påbegynder SDFE nedlukning af adgangen til grunddata på de nuværende distributionsplatforme.

---

### Hvad er forskellen på WMS, WMTS og WFS?

**WMS** står for **Web Map Service**. Ved et WMS download får man et "billede" af det datasæt, som man vil kigge på. Dette baggrundsbillede kan man ikke skifte farver på, søge i eller editere i.

**WMTS** står for **Web Map Tile Service**. Ved et WMTS download er "billedet" opdelt i flere "billeder" (tiles), i en prædefineret størrelse. Fordelen med et WMTS udtræk i forhold til et WMS udtræk, er hastighed, da man ikke behøver at downloade et stort billede, men får leveret flere mindre billeder, der passer til ens aktuelle skærm-billede. Man kan forvente at data bliver vist hurtigere. Man kan ikke som ved WMS ikke editere i et WMTS udtræk.

**WFS** står for **Web Feature Service**. Ved et WFS download, får man udvalgte objekter fra datakilden og ikke et billede af dem. Det er muligt at skifte farver på, søge i og editere i de leverede objekter. Der er en begrænsning på, hvor mange objekter man kan få leveret pr. download. I Datafordeleren er begrænsningen 10.000 objekter pr. download.

---

### Kommer der en vejledning i brugen af GeoDK her?

Nej, det gør der ikke. Denne vejledning kan findes på [GeoDanmarks hjemmeside](#).

---